

„Benko 90 JT” Tanulmány szerző verseny eredménye

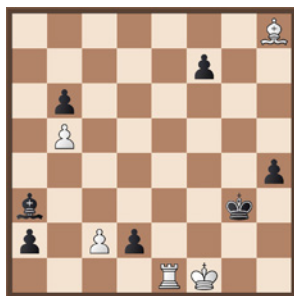

Gyarmati Péter

Tanulmányok

Jan Timman

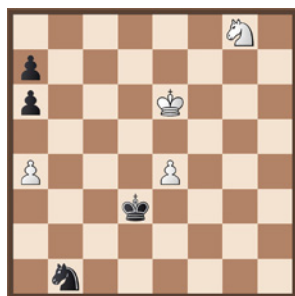
1. díj

világos nyer

Mario Micaloni–Rusz Árpád

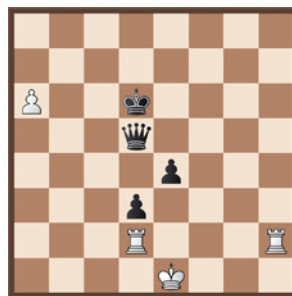
2. díj

világos nyer

Pavel Arestov–Alexander Zhukov

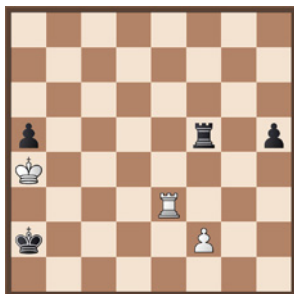
1. dicséret

döntetlen

Rusz Árpád

1. elismerés

döntetlen

Martin Minski–Yochanan Afek

2. elismerés

világos nyer

David Gurgenidze–Martin Minski

3. elismerés

döntetlen, sötét indul. BTM

Jan Timman

2. dicséret

világos nyer

A versenykiírásban természetesen az ünnepelt, Benkő Pál nagymester szerepelt bírónként. Ő azonban átmeneti látásproblémái miatt kénytelen volt átadni a bírászkodást. A választása **Richard Beckerre** esett. Az amerikai szerző a sakkszerzés nemzetközi nagymestere, lapunkban rendszeresen jelentek meg eredeti művei. A bírói jelentése:

„Az én képzeletemben Benkő Pál ott van a sakkozás világának magaslatán, terpeszülésben, mint egy Kolosszus; egyik lába a gyakorlati sakk birodalmában, a másik pedig a sakkszerzés területén, az összes műfajt elérve. A végjáték tanulmányai a műfajunk legmagasabb szintjén állnak. Tele vannak szokatlan és meghökkenítő ideákkal, nagymesteri technikával és gazdaságos kidolgozással megvalósítva. Ez valóban a számítógépes kor szak előtti varázslat!

Az elbírálás során megpróbáltam jutalmazni a mély terveket, a meglepő mozzanatokot, a jó technikát, a gazdaságosságot és bármit, ami tematikusan szól. A 65 tanulmányból, amit név nél-

kül kaptam Pétertől (a versenyvezetőtől), tizenegyet találtam, amivel elégedett voltam. A felülvizsgálataim során négy tanulmány kiesett a versenyből súlyos duál miatt. A fennmaradó hét tanulmányt nyertesként ajánlom.

1. díj

Néhány természetes és gazdaságos lépés után sötét jelzi a pattkísérletét egy gyalogáldozattal. Világos ezt egy nagyon finom gyalogáldozattal viszonozza. E nélkül a következő világos bástya és futóáldozatok nem lennének elegendők a patt kivédésére. A terv és az ellenjáték a minden igényt kielégítő áldozatokkal és ellenáldozatokkal ügyesen megvalósított, de van itt még több is! A szerző készített egy második főváltozatot is, amely tematikusan kiegészíti az elsőt. Amikor sötét megpróbálja megzavarni az összes tervet a gyalogátváltozások sorrendjének felcserélével, világos egy meglepő echo áldozatot húz elő.

1. ♖d1 Az észszerűnek látszó **1. ♖e3+?** ♗g4 **2. ♖d3** hiba: **2...f6!** **3. ♗xf6 ♗e7** **4. ♗a1 ♗g5=** **1...♗c1** **2. ♗e2 h3** **3. ♗g1+** Nem **3.c4?**

♗g2 **4.c5 ♗a3!** döntetlen. **3...♗h2** **4. ♗f2 f6!** **5. ♗xf6 ♗b2** **6.c3!!** A logikus megtévesztés: **6. ♗xb2 d1♗+** **7. ♖xd1 a1♗!** **8. ♖h1+ ♗xh1** **9. ♗xa1 h2** **10. ♗g3 ♗g1** **11. ♗d4+ ♗h1** **12. ♗c5 bxc5** **13. ♗f2 c4** **14. b6 c3** és patt nem kerülhető el. **6...♗xc3** **7. ♗xc3** után **1. 7...d1♗+** **8. ♖xd1 a1♗** **9. ♖h1+!** **♗xh1** **9...♗xh1** **10. ♗e5#** **10. ♗xa1 h2** **11. ♗g3 ♗g1** **12. ♗d4+ ♗h1** **13. ♗c5! bxc5** **14. ♗f2 c4** **15. b6 c3** **16. b7** és matt 3-ban. **11. 7...a1♗** **8. ♖xa1** **8. ♗xa1?** **d1♗+** **9. ♗f1 ♗e3+** **10. ♗f2 ♗d1+=** **8... d1♗+** **9. ♗f1 ♗xc3** **10. ♖a5!!** **zz** **10...♗d5** **11. ♖a3 ♗c7** **12. ♖b3 ♗d5** **13. ♗f2** és nyer.

2. díj

Az ebben a tanulmányban bemutatott játéktípus, a kiterjesztett háromszögelési manőver, amire néha „ciklikus zugzwangként” utalnak, bár technikailag nincsenek lépéskényszer pozíciók a játék során. Világos ismétleten elveszít egy tempót egy manőverrel öt lépésben, sötét négy húzására. Ez nem egy különösen hosszú ciklus, de vonzó, hogy a fehér ló kétszer utánozza a fekete ló mozgatait, hogy fenntartsa

az átlós oppozíciót. A játék kezdete ügyesen fokozza ezt a huszár oppozíciós hatást a három mező páron való ismétlődéssel.

1.e5 ♗c3 **2. ♗f6!** Az első huszár oppozíció. **2. ♗d7?** **♗e4!** **3. ♗c6 ♗g5=** **2...♗c4** **3. ♗d6 ♗e2** **4. ♗h5!** A második huszár oppozíció. **4...♗d4** **5. ♗g7!** A harmadik huszár oppozíció. **5...♗b4** **5...a5** **6.e6 ♗xe6** **7. ♗xe6 ♗b4** **8. ♗c5+–** **6. ♗d5 ♗e2** **7. ♗h5!** **♗c3+** **8. ♗c6 ♗e2** **9. ♗d6 ♗d4** **10. ♗g7!** Világosnak sikerült az első ciklusban elérni, hogy most sötét jön lépni. **10...a5** **11. ♗d5 ♗e2** **11...♗b5** **12. axb5 a4** **13.e6 a3** **14.e7 a2** **15.e8♗ a1♗** **16. ♗e7+!** **♗xb5** **17. ♗b7+–** **12. ♗h5 ♗c3+** **13. ♗c6 ♗e2** **14. ♗d6 ♗d4** **15. ♗g7!** Világos befejezte a második ciklust. **15...a6** **15...♗b5+** **16. axb5 a4** **17. ♗f5 a3** **18. ♗d4 ♗c3** **19. b6!** **a6** **20. b7 a2** **21. ♗b3!+–;** **15...♗xa4** **16. ♗c5 ♗b3** **17. ♗xd4 a4** **18. ♗f5 a3** **19. ♗d3 a2** **20. ♗d4+ ♗b4** **21. ♗c2+ ♗c5** **22. ♗e4+–** **16. ♗d5 ♗e2** **17. ♗h5 ♗c3+** **18. ♗c6 ♗e2** **19. ♗d6 ♗d4** **20. ♗g7!** Vége a harmadik ciklusnak. Sötétnek nincs több tempólépése. **20...♗xa4** **20...♗c4** **21.e6 ♗xe6**

22. ♖xe6 ♗b4 23. ♖c5+ 21. ♗c5 ♗b3+ 22. ♗c4 ♖d2+ 23. ♗d5 nyer.

1. dicséret

A rövid megoldás középpontjában a világos bástyaáldozatok állnak, amelyek közül a legérdekesebb 4. ♗d7+!. Ezt az áldozatot „megsemmisítésnek” nevezik, mert eltávolít egy figurát a tábláról anélkül, hogy bármi más változást okozna. (A fekete király helyzete kissé megváltozott, de ez szinte irreleváns). Az 1. ♖h6+? megtévesztés a tiszta mattvégződéssel egy szép bónusz.

1. a7! 1. ♖h6+? ♗c5 2. a7 e3 3. ♖h5 exd2+ 4. ♗xd2 ♖xh5 5. a8 ♖e2+ 6. ♗c3 ♖c2# matt! 1... ♖b7 1. ♖a5 2. ♖h6+ ♗d7 3. ♖h7+ ♗e6 4. ♗f1! = 2. ♖h7! 2. ♖h6+? ♗e5 3. ♖a2 ♖b1+ 2... ♖xh7 3. ♖xd3+! 3. a8 ♖? ♖h1+ 4. ♗f2 e3+! = 3... ♗c7! 3... exd3 4. a8 ♖ = 4. ♗d7+! 4. ♗d7+! 4. a8 ♖? ♖h1+ 5. ♗e2 exd3+ 4... ♗xd7 5. a8 ♖ ♖h1+ 6. ♗e2 6. ♗f2? e3+ 6... ♖f3+ 7. ♗e1 7. ♗d2? e3+ =

2. dicséret

A tanulmánynak sok jó tulajdonsága van, de nincs egységes témája. A stílust legjobban úgy lehet leírni, hogy „többfázisú”. Az első fázisban a sötét huszár és gyalog feláldozása árán a figurák a világos bástya és futó megdöbentő áldozatainak helye-

re kerülnek. Ezek az áldozatok a tanulmány csúcspontjai, de két olyan tematikus vonalat is bevezetnek, amelyek nincsenek jól kiegyensúlyozva. Az egyik egyszerű, csak néhány sakk, a másik csendes lépéseket tartalmaz, és egy bonyolult, de érdekes lépéskényszer.

1. f7 g1 ♖! 2. ♗xg1 ♖b2+ 3. ♗c8! 3. ♗c7 ♖b5! 4. f8 ♖ ♗b2+ =; 3. ♗c6 ♗b4+ 4. ♗d7 ♗a5! = 3... ♗b4+ 3. ♗e6 4. ♖c6+ ♗d2 5. ♗e3+! ♗xe3 6. ♖xc1 ♗f4 7. ♖e1 ♖c2+ 8. ♗d7 ♗f8+ 9. ♗e7 ♗h7 10. f8 ♖+ ♗xf8 11. ♗xf8+ 4. ♗b8! 4. ♗d7 ♗a5! 5. ♗d5+ ♗xd5 6. f8 ♖ ♖b7+ 7. ♗d6 ♖xg1 = 4... ♗c4+ 5. ♗b6 ♗g6 5... ♗e6 6. ♖xe6 ♖f1 7. h7 ♖h2 8. ♗f2! ♖xf2 9. ♖e2+ 6. ♖xg6 ♖f1 7. h7 ♖h2 8. ♗f2! ♖xf2 9. ♖e2+ ♖xf2 9. ♖g2! után I. 10. f8 ♖ ♖b2+ 11. ♗c8! ♖a2 12. ♖g8+! 12. ♖f7+ ♗d3! = 12... ♗c5 12... ♗d3 13. ♗b8+ = 13. ♖e6! z 13... ♖a8+ 13... ♗d4 14. ♖xa2+ = 14. ♗b7 nyer; II. 9... ♖hxg2 10. h8 ♖ ♖xf7 11. ♖h4+! ♗d5 12. ♖h5+ ♗e6 13. ♖h3+ nyer.

1. elismerés

Ez a bástyavégjáték nagyon érdekes, finom játék. A párbajozó bástyák négyszer kényszerítenek ki lépéskényszeres állást, négy pár megfelelő mezőn. Ezt a bravúrt korábban már elérték (Ako-bia-Becker, 4. díj, Tamkov MT, 2008), de talán nem ugyanilyen finomsággal.

1. ♖c3! 1. ♖e4? ♗b1! 2. ♗b3 (2. ♖c4 ♗b2+ =) 2... ♖f3+ 3. ♗a4 ♗c2 4. ♗xa5 ♗d3 5. ♖h4 ♖f5+ 6. ♗b4 ♗e2 7. ♗c3 ♗xf2 8. ♗d3 ♗g3 9. ♖h1 h4+ = 1... ♗b2 1... ♗b1 2. ♗b3 ♖xf2 3. ♖h3 = 2. ♖c4! z 2... ♖g5 2... ♖f2 3. ♖h4 ♖f5 4. ♖xh5! ♖xh5 patt. 3. ♖c6! z 3... ♖d5 3... h4 4. ♖h6 ♖g4+ 5. ♗xa5 ♗c3 6. ♗b6! ♗d4 7. ♖f6 ♗e5 8. ♖f3 ♗e4 9. ♖h3 = 4. ♖c8! z 4. ♖c7? ♖e5! z 5. ♖c6 ♖g5! z 6. ♖c7 h4 7. ♖h7 ♖g4+ 8. ♗xa5 ♗c2 (8... ♗c3) 9. ♗b6 ♗d3 10. ♗c7 ♗e4! Az e4 mező szabad volt! 11. ♖f7 ♖f4 12. ♖h7 ♗f3+ 4... ♖e5 5. ♖c7! z 5... h4 5... ♖f5 6. ♖c4 pozíciós döntetlen a négy pár megfelelő mezőn. 6. ♖h7 ♖e4+ 7. ♗xa5 ♗c3 8. ♗b6! ♗d3 9. ♗c7! A világos király elrejtőzött a vízszintes sakkok elől. 9. ♗c5? ♗e2 10. ♖f7 ♖e5+ 11. ♗d4 ♖h5+ = 9... ♗e2 Az e4 mező nem szabad! 10. ♖f7 h3 11. ♖h7 döntetlen, a gyalog nem védhető.

2. elismerés

Ez a tanulmány hasonló a 2. dicséretet nyert műhöz. A bevezető játék a világos bástya és futó csillogó áldozatait mutatja be, majd két témaváltozatba vezet. Ez a két vonal nagyon hasonló, és röviden tér el, közel a játék végéhez. 1. a7! 1. ♗d4+? ♗d5 2. a7 cxd3 3. a8 ♖+ ♗xd4 = 1... ♖a2 1... ♖h7+ 2. ♗g7+ = 2. ♗d4+ ♗d5 3. ♖d2! 3. ♖d1? c3 4. ♗xc3+ ♗c6 5. ♗d4 ♗f5 6. ♗g1 ♗d6+ = 3... ♖xd2 4. ♗b2!

4. a8 ♖+? ♗xd4 = 4... ♖f2+ 4... ♖xb2 5. a8 ♖+ ♗d4 6. ♖h8+ geometriai motívum. 6... ♗d3 7. ♖xb2 c3 8. ♖b5+ ♗d2 9. ♖g5+ ♗d1 10. ♖d8+ ♗c1 11. ♗e6 c2 12. ♗d5 ♗e2 13. ♗c4+ = 5. ♗e7 5. ♗g8? ♖xb2 6. a8 ♖+ ♗d4/♗e5 = nincs vezérsakk. 5... ♗f5+ 6. ♗d7 ♖xb2 7. a8 ♖+ ♗d4 7... ♗c5 8. ♖f8+ ♗b5 9. ♖b8+ ♗a4 10. ♖xb2+ = 8. ♖h8+ ♗d3 9. ♖xb2 c3 10. ♖b5+ ♗d2 11. ♖a5 ♗d4 12. ♗d6 ♗d1! 12... ♗d3 13. ♗d5 c2 14. ♖a3+ ♗d2 15. ♖b4+ ♗d1 16. ♖xd4+ = 13. ♖a1+ 13. ♖xc3? ♗b5+ = 13... ♗d2 14. ♗d5 c2 15. ♖xd4+ ♗c1 16. ♗c4 nyer.

3. elismerés

Az ismert patt, és örökös sakk motívum kombinálva a világos futó megsemmisítésével tiszta és gazdaságos módon. 1... ♖f6+ 2. ♗c7 ♗d5 2... ♖xg7+ 3. ♗xc6 = 3. g8 ♖! 3. ♗d7? ♖xg7+ 3... ♗xg8 3... ♖e5+ 4. ♗b6 ♖b8+ 5. ♗xa6 =; 3... ♖e7+ 4. ♗d7 ♗xg8 5. ♗f7! ld. főváltozat. 4. ♗d7 ♖e7 4... ♖g7 5. ♖c6 ♗a7 6. ♗c8 = 5. ♗f7! Logikus kísérlet: 5. ♖b4? ♗d5! 6. ♖b8+ ♗a7 7. ♖b7+ ♗b7 és nincs patt. 5... ♗xf7 6. ♖b4! I. 6... ♗d5 7. ♖b8+ ♗a7 8. ♖b7+! ♗xb7 lekötéses modell patt. II. 6... ♖xb4 7. ♗b6+ ♗a7 8. ♗c8+ ♗a8 9. ♗b6+ örökös sakk. Richard Becker Oregon City 2019. március

Versenybírói jelentés a Benkő Pál-90 jubileumi feladvány-témaversenyről

Benkő Pál nemzetközi nagymester, nemzetközi sakkszerző mester 90. születésnapja tiszteletére a Magyar Sakkvilág nemzetközi sakkszerző témaversenyt hirdetett meg, amelyre szerzőként legfeljebb két feladvánnyal lehetett pályázni. A témát az ünnepelt adta: a versenyre olyan háromlépéses segítőmatt-feladványokkal lehetett nevezni, amelyek három megoldással vagy három ikerállással rendelkeznek. A 0-állás három teljes értékű ikerállás esetén volt megengedett.

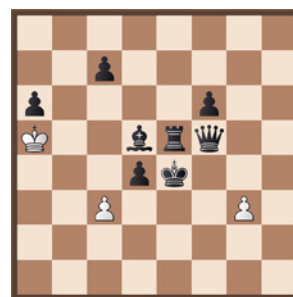
A versenyre 17 ország 37 szerzőjétől 53 mű érkezett, ezeket Laborczi Zoltán versenyvezetőtől egységesített formátumban, a szerzők neve nélkül kap-

tam meg elbírálásra. A téma viszonylag tág keretet adott a szerzőknek, hiszen csak a megoldások számát határozta meg. Ez mégis komoly korlátozásnak bizonyult: több olyan pályamű is érkezett, amelyekben két nagyszerűen összecsengő megoldás mellé egy kényszerűségből összetákoltt harmadik került, amely sajnos lerontotta a feladvány összképét. Ezeket a műveket – részbeni remek tartalmuk ellenére – sajnos kénytelen voltam mellőzni.

A sok jó színvonalú feladvány közül nehéz volt sorrendet megállapítani, az egyéni ízlés, mint oly sokszor, most is meghatározta a döntést.

1) I. díj: Vladislav Nefydov

Oroszország Nagyszerű 11 bábos feladvány, amelyben sötét 1. és 3. lépésének helyzáró AB-BC-CA ciklusához jól illeszkedik a sötét lépések Umnov-körforgása is.

3+8 Segítőmatt 3 lépésben (H#3) A: az ábra, B: v♗g3-c5, C: v♗c3-h6

2) II. díj: Dieter Müller

Németország A kevésbábos feladvány játéknak központjában a d4 mező áll, melyet sötét elfoglal, majd elhagyja, hogy az utolsó lépésben más bábbal térjen oda vissza. Eközben a sötét bábok első és harmadik lépése teljes ciklust ír le (AB-BC-CA).

7+6 Segítőmatt 3 lépésben (H#3) A: az ábra, B: v♗e5-g3, C: v♗h3-h2